

provincie limburg

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Verslag bouwplanoverleg Steunpunt archeologie en monumentenzorg Limburg

Naam object:	Nuinhofwijk
Gemeente:	Beekdaelen
Adres:	Spoorstraat, Tiendstraat, Parallelstraat, Nuinhofstraat
Monumentnummer:	Complexnummer 507166

Datum planoverleg:	24 mei 2023
--------------------	-------------

Aanwezig:	
Dhr. Th. Custers:	Huis voor de Kunsten Limburg
Mw. M. Zijlema:	Huis voor de Kunsten Limburg
Mw. M. Wierikx:	notulist
Dhr. A. van Hees:	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Dhr. J. Hoogeboom:	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Namens gemeente Beekdaelen:

Dhr. H. Meisen:	Gemeente Beekdaelen
Mw. G. Barthel:	Gemeente Beekdaelen
Dhr. M. Wierds:	Gemeente Beekdaelen
Mw. F. Bekkers:	Provincie Limburg
Dhr. H. Janssen:	Satijn Plus architecten
Mw. M. van Horrik:	Satijn Plus architecten
Mw. I. Beckers:	Architect Bureau Beckers/supervisor
Dhr. P. Canisius:	Wonen Zuid
Mw. N. Peelen:	Wonen Zuid
Dhr. J. Reijnders:	Eigenaar

Inhoud van het (voorgenomen) plan:	Herinrichting Nuinhofwijk
Verplichte advisering Minister:	ja (zie bijlage 1)
Adviesrecht Gedeputeerde Staten van toepassing:	nee (zie bijlage 2)
Vrijwillig adviesverzoek:	nee
Wijziging bestemmingsplan noodzakelijk:	ja
Status bestemmingsplanwijziging:	momenteel in voorbereiding

Status omgevingsvergunning: vooroverleg of
lopende procedure?
Korte of uitgebreide voorber.procedure?

vooroverleg
uitgebreide voorber. procedure

Concept-verslag d.d.:	29-05-2023
Concept-verslag verzonden naar provincie op:	31-05-2023
Reactie provincie op het concept-verslag:	31-05-2023
Concept-verslag verzonden naar RCE op:	31-05-2023
Reacties op het concept-verslag:	05-06-2023
Concept-verslag besproken en vastgesteld op:	14-06-2023
Vastgesteld verslag verzonden naar de gemeente op:	14-06-2023

Aanmeldformat gemeente:

provincie limburg

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Format aanmelding (bouw)planoverleg Steunpunt archeologie en monumentenzorg Limburg

Datum planoverleg: **24 mei 2023**
Eerder behandeld in planoverleg op: >

Naam object:	Nuinhofwijk te Nuth
Gemeente:	Beekdaelen
Adres:	Spoorsstraat / Tiendstraat / Parallelstraat / Nuinhofstraat
Monumentnummer:	Complexnummer 507166

Binnen bebouwde kom:	ja / nee
Beschermd stads- of dorpsgezicht:	ja / nee
Beschermde historische buitenplaats:	ja / nee
Nationaal Landschap Zuid-Limburg	ja / nee
Wijziging bestemmingsplan noodzakelijk:	ja / nee (zie bijlage 1)
Afstemming met de provincie over planologische contactpersoon)	ja wordt nog opgestart, met (naam
aspecten:	-nee, nog niet -nee, niet relevant
Provinciaal archeologisch aandachtsgebied:	ja / nee
Evt. overige relevante archeologische waarden:	indien bekend

Inhoud van het (voorgenomen) bouwplan: **Herinrichting Nuinhofwijk**

Verplichte advisering Minister:	ja / nee* (zie bijlage 2)
Adviesrecht Gedeputeerde Staten van toepassing:	ja / nee**
Vrijwillig adviesverzoek:	ja / nee
Wijziging bestemmingsplan noodzakelijk:	ja / nee
Status bestemmingsplanwijziging:	momenteel in voorbereiding
Planstatus: vooroverleg of lopende procedure?	vooroverleg / lopende procedure
Korte of uitgebreide voorbereidingsprocedure?	kort / uitgebreid (afhankelijk van externe adviesplicht)

**Verplicht advies van de RCE / Minister o.g.v. art. 6.4 Bor bij:*

1. het afbreken van een beschermd monument of een deel daarvan voor zover van ingrijpende aard;
2. het ingrijpend wijzigen van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan, voor zover de gevolgen voor de waarde van het beschermde monument vergelijkbaar zijn met de gevolgen van het geval, bedoeld in onderdeel a.;
3. het reconstrueren van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan, waarbij de staat van het monument wordt teruggebracht naar een eerdere staat of een veronderstelde eerdere staat van dat monumenten, en
4. het geven van een nieuwe bestemming aan een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan.

*** Algemeen adviesrecht van GS buiten de bebouwde kom sedert 1 januari 2012 buiten de bebouwde kom overeenkomstig criteria adviesplicht Minister in art. 6.4 Bor*

Weergave evt. uitgebrachte adviezen gemeentelijke monumentencommissie (cf. art. 15 Monumentenwet 1988)

Notulen gemeentelijke monumentencommissie, zie bijlage 2

Overzicht van stukken behorend bij het betreffende plan:

bouwhistorisch onderzoek	ja / nee, zie bijlage 4
plantekeningen	ja / nee , presentatie zie bijlage 1

bijlage 1	presentatie t.b.v. SAM d.d. 24 mei 2023;
bijlage 2	notulen gemeentelijke monumentencommissie 23 maart 2023;
bijlage 3	complexnummer 507166 van de Rijksdienst;
bijlage 4	bouwhistorische verkenning sept 2019;
bijlage 5	brief RCE 9 sept 2022;
bijlage 6	email 12 mei 2022 waarna word verwezen in de brief van 9 sept 2022.

Er komt nog een aanvulling van bijlage 1 met de landschappelijke inpassing erin verwerkt van Jeroen Verbeek. Wanneer ik deze aangepaste versie c.q. definitieve versie van bijlage 1 binnen heb stuur ik deze nog door.

Graag deze stukken bij aanmelding digitaal (via www.wetransfer.com bijvoorbeeld) naar mzijlema@hklimburg.nl.

Tot het moment van de verzending van de uitnodiging en agenda ontvangen stukken:

Naam	Gewijzigd op	Type	Grootte
 bijlage 1- versie 12 mei 2023- presentatie ...	17-5-2023 14:00	Foxit PDF Reader ...	4.523 kB
 bijlage 1-versie 10 mei 2023- Concept- p...	11-5-2023 11:21	Foxit PDF Reader ...	11.023 kB
 bijlage 2- def- Notulen Nuinhofwijk te N...	11-5-2023 11:21	Foxit PDF Reader ...	1.040 kB
 bijlage 3- complex_507166	11-5-2023 11:21	Foxit PDF Reader ...	1.307 kB
 Bijlage 4 - R4046 RAP IN BHO Nuinhof- b...	11-5-2023 11:21	Foxit PDF Reader ...	10.774 kB
 bijlage 5- 20220912 RCE br College BDN ...	11-5-2023 11:21	Foxit PDF Reader ...	78 kB
 bijlage 6- email 12 mei 2022	11-5-2023 11:21	Foxit PDF Reader ...	206 kB
 bijlage 7- 2023-05-23 Nuinhof eerste visie...	23-5-2023 16:29	Foxit PDF Reader ...	4.663 kB
 Nuinhofwijk Beekdaelen- formulier aan...	11-5-2023 11:21	Microsoft Word-d...	672 kB
 R4046 VO 20230515 MvH OM Nuinhofco...	22-5-2023 14:57	Foxit PDF Reader ...	4.789 kB

Weergave ter vergadering uitgebrachte adviezen:

1. **Gemeente Beekdaelen, herinrichting van de wijk Nuinhofwijk, Spoorstraat, Tiendstraat, Parallelstraat, Nuinhofstraat te Nuth. Rijksmonument/complex 507166 Gemeentelijk contactpersoon: Dhr. H. Meisen.**
 - Het betreft een vooroverleg
 - De wijk ligt binnen de bebouwde kom, advies van de provincie is niet aan de orde
 - Advies van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed is aan de orde

Architect

De architect geeft aan de hand van een presentatie een toelichting op de plannen.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Naar aanleiding van de presentatie van de architect heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een aantal opmerkingen:

- Het masterplan is eerder al met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed besproken. Vanuit stedenbouwkundig perspectief is de planontwikkeling in lijn met het masterplan.
- De inrichting van de buitenruimte, de vergroening van de wijk en het parkeren is opgepakt.
- De verrommeling van het terrein is aangepakt, dit is een hele verbetering en een positieve ontwikkeling..
- De inrichting van de parkeerruimte achter de huizen is nog niet helemaal duidelijk.
- Er zijn nog steeds veel parkeerplekken, graag ook aandacht voor veiligheid bij het smalle deel van de parking , bij in- en uitrijdende auto's en spelende kinderen. Daarom belangrijk dat er ook specifieke speelplekken voor de kinderen komen.
- Op een aantal plaatsen zijn in de woningen op de begane grond twee smalle kozijnen vervangen voor een groot kozijn. Goed dat de grote kozijnen weer worden vervangen en de oude situatie hersteld. Wanneer mogelijk graag de bestaande kozijnen op de verdiepingen van de te renoveren woningen behouden.
- In de vroegere plattegronden was sprake van een voor- en achterkamer. Wordt nog een detail van de afscheiding tussen de voor- en de achterkamer teruggebracht?

- Graag aandacht voor vochtproblematiek. De kelders hebben onder water gestaan en condensatievocht veroorzaakt tegen onderzijde vloeren en trap.
- In de nieuwe situatie verdwijnen de schoorstenen bij de nieuwbouw. Dit zijn belangrijke karakteristieke elementen. De RCE adviseert met klem deze in de nieuwe situatie toch terug te brengen, en op de nok iets te doen met zo'n belangrijk repeterend detail. Bij de nieuwbouw is het essentieel om zo hoog mogelijke kwaliteit na te streven.
- Wordt voor de nieuwbouw hetzelfde gele pleisterwerk gebruikt als verwijzing naar het pleisterwerk van de gesloopte huizen?
- Wat is het materiaal en de kleurstelling van de voegen? Belangrijk dit goed af te stemmen en monsters te laten beoordelen.
- De PV-panelen is een relatief klein thema. Wel graag een integrale visie op het daklandschap en de panelen formuleren. Voorstel is om daarover en over de bouwfysische details nog een keer te brainstormen in petit comité.
- Belangrijk om goed de historische zijgevels te analyseren. De nieuwe woningen in de Spoorstraat staan niet meer in één blok, maar er worden twee doorgangen gemaakt in de Spoorstraat om het achterliggende parkeerterrein te bereiken. Hoe wordt omgegaan met de zijgevels en wat wordt het beeld van deze nieuwe kleine straatjes naar de parking? Graag aandacht voor de historische erfafscheidingen die bestond uit betonnen paaltjes met daartussen hoeklijnen en groene afgeschuinde plankjes. Deze zijn hebben een monumentale waarde en zijn belangrijk voor het beeld en karakter van de wijk;
- Graag aandacht voor de impact van de plannen voor het register en tijdig hierover in gesprek te treden;
- De bouwkundig adviseur van de RCE was tijdens het overleg niet aanwezig, maar heeft de plannen kunnen beoordelen en heeft de volgende aanvullende opmerkingen:
- In de renovatiedetails staan in de nieuwe toestand standaard KVT-gedetailleerde kozijnen. Is bekend hoe de oorspronkelijke detaillering er uit heeft gezien en is het mogelijk om conform de oorspronkelijke detaillering (met aanpassingen tbv verduurzaming) te werken?
- Er wordt een spouwmuurisolatie toegepast. In de subsidieplannen die de RCE ter beoordeling heeft gekregen wordt ook gesproken over het injecteren van de voet van het muurwerk om optrekkend vocht tegen te gaan. Hoe verhoudt zich het injecteren van gevels met spouwmuurisolatie. vraagt nader onderzoek op bouwfysisch niveau.
- De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed is van mening dat dit plan een positieve ontwikkeling is en geeft hiervoor de complimenten.

Landschapsarchitect

Ten aanzien van het achterterrein legt de landschapsarchitect uit dat het smalste stuk openbaar groen wordt met ruimte om elkaar te ontmoeten en voor spelen. De erfafscheidingen en de afscheidingen tussen privaat en openbaar gebied worden integraal groen. Het materiaal dat in de Tiendstraat is gebruikt, wordt als accent ook in de overige straten gebruikt. Wanneer de toerit naar de snelweg verdwijnt, wordt hier een klein park gerealiseerd met ruimte voor hemelwateropvang. Ook wordt hier een verwijzing geplaatst naar het vierde blok dat er was.

Gemeente

De gemeente merkt op dat er balans is gevonden in de duurzame renovatie van de wijk. Dit plan is een haalbaar en vergunbaar concept met een duurzaam en toekomstbestendig perspectief. De gemeente wil grip houden om de particuliere eigenaren mee te nemen in de renovatie. De gemeenteraad heeft ingestemd met dit concept. Met Wonen Zuid is een overeenkomst gesloten.

Provincie

De Provincie heeft geen aanvullende opmerkingen.

De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed meldt dat hun collega bouwkundige vandaag is verhinderd en nog naar de plannen kijkt. Op basis van de opmerkingen van vandaag kan, indien dit nodig is, direct overleg met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed plaatsvinden. De opmerkingen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed worden in de vergunningaanvraag verwerkt, waarna de plannen kunnen worden ingediend.

Een verslag van dit overleg wordt verstuurd aan de gemeente gestuurd, die voor verdere verspreiding zorg draagt.

Als een plan op het vooroverleg is behandeld, dient bij een uitgebreide procedure nog een definitief officieel advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed te worden aangevraagd. Stuur een adviesverzoek met de bijbehorende stukken bij voorkeur via het Omgevingsloket online (Olo).

Algemene gegevens m.b.t. het monument

Naam object:	Nuinhofwijk
Gemeente:	Nuth
Adres:	Spoorstraat, Tiendstraat, Parallelstraat, Nuinhofstraat
Monumentnummer:	Complexnummer 507166
Omschrijving monumentenregister:	

Complexgegevens

Complexgegevens

Complexnummer:

507166

Complexnaam:

Woninggr.Nuinhof annex w.gr.Station

Complexomschrijving

WONINGGROEP Nuinhof annex woninggroep Station, 1919. Gebouwd voor de spoorwegarbeiders van het nabijgelegen spoorwegemplacement, in opdracht van de Woningvereniging "Nuth Vooruit" naar een ontwerp van architect N.J. van Tiene uit Maastricht.

De woninggroep omvatte oorspronkelijk 133 woningen. In verband met de aanleg van de autosnelweg A76, die thans de woninggroep scheidt van het spoorwegemplacement, werden 12 woningen aan de oostzijde van de Spoorstraat en 3 woningen aan de noordzijde van de Parallelstraat gesloopt. Thans telt de woninggroep Nuinhof nog 118 woningen, verdeeld over 25 complexonderdelen.

In 1947 werden 3 blokken van twee woningen door woningcorporatie Ons Limburg, in opdracht van het Woningbedrijf Nuth, in het complex ingepast (2 blokken op de hoek Nuinhofstraat/Nieuwstraat, 1 blok op de hoek Parallelstraat/Nieuwstraat). Architect A. Knipschild was verantwoordelijk voor het ontwerp van deze woningen, die voor de bescherming van ondergeschikt belang zijn.

De woninggroep Nuinhof heeft een eenvoudig ruimtelijk concept, geënt op het tuinstadprincipe, bestaande uit een bebouwingscarré aan de Nuinhofstraat (noordzijde), Spoorstraat (oostzijde), Parallelstraat (zuidzijde) en Tiendstraat (westzijde); een U-vormige straatwand aan de westzijde van dit carré (Tiendstraat, Nuinhofstraat, Parallelstraat); twee L-vormige straatwandjes aan de zuidzijde, op de kruising van Parallelstraat en Spoorstraat.

Deze straatwanden zijn opgebouwd uit diverse bebouwingsblokken: de groep telt één vrijstaande woning (586054); negen blokken van het type twee-onder-één-kap (586053, 5860551, 586057, 586059, 5860510, 5860511, 5860515, 5860517, 5860524); vier blokken van het type drie-onder-één-kap (586051, 586052, 586058, 5860525); één blok van het type vier-onder-één-kap (586056); drie blokken met zes woningen (5860514, 5860518, 5860523); vier blokken met acht woningen (5860512, 5860516, 5860520, 5860521) en drie blokken met elf woningen (5860513, 5860519, 5860522). Alle woningen hebben L-vormige plattegronden. De kleinere blokken zijn aan de noord- en zuidzijde geconcentreerd, de grotere blokken vormen de straatwanden in noord-zuidrichting.

De architectuur van de woninggroep Nuinhof heeft een aantal typerende stilistische hoofdkenmerken. Met name het gele pleisterwerk in topgevels, kopgevels en vulstukken als ook de luifelgoten in een karakteristieke groene kleur, steunend op houten consoles, bepalen in hoge mate het aanzien van het geheel. Verder zijn onder meer van belang het metselwerk in halfsteens verband; de segmentboogstrekken; het siermetselwerk in de topgevels; de zadel- en schilddaken met insteekcapen en de vernieuwde rode Hollandse pannen.

Alle sedert 1919 in deze woninggroep gerealiseerde aan- en bijbouwen zijn uitgesloten van bescherming.

Waardering

De spoorwegarbeiderswoningen van de woninggroep Nuinhof zijn van cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling met een voor de regio aanzienlijke innovatieve waarde. De architectuurhistorische waarden van het complex worden bepaald door de bouwstijl, de betrokkenheid van architect N.J. van Tiene, de esthetische kwaliteiten van diens complexontwerp, door het materiaalgebruik en de ornamentiek.

Het complex is van bijzondere betekenis vanwege de situering, die verbonden is met de ontwikkeling c.q. uitbreiding van dorp en streek en vanwege de op de tuinstadgedachte geënte inrichting c.q. verkaveling.

Het complex is van belang voor het aanzien van dorp c.q. streek en beschikt over een historisch-ruimtelijke relatie met het nabijgelegen spoorwegemplacement.

De woningen beschikken voor wat betreft het exterieur over een redelijke architectuurhistorische gaafheid en zijn van groot belang in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de bebouwde omgeving. Al de samenstellende onderdelen van de woninggroep Nuinhof zijn van een aanzienlijke architectonische kwaliteit. Bovendien zijn deze woningen voor spoorwegarbeiders in een bovenregionaal perspectief zowel architectuurhistorisch als typologisch zeldzaam.

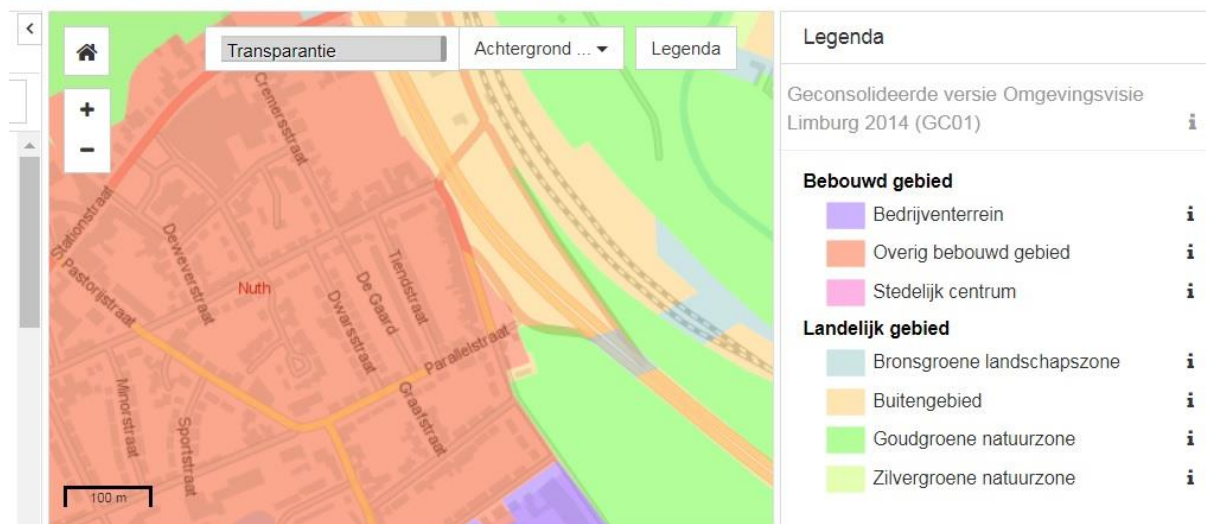
Nationaal

Nationaal Landschap Zuid-Limburg:	nee
Betrokken nationale ruimtelijke belangen:	nvt

Provinciaal

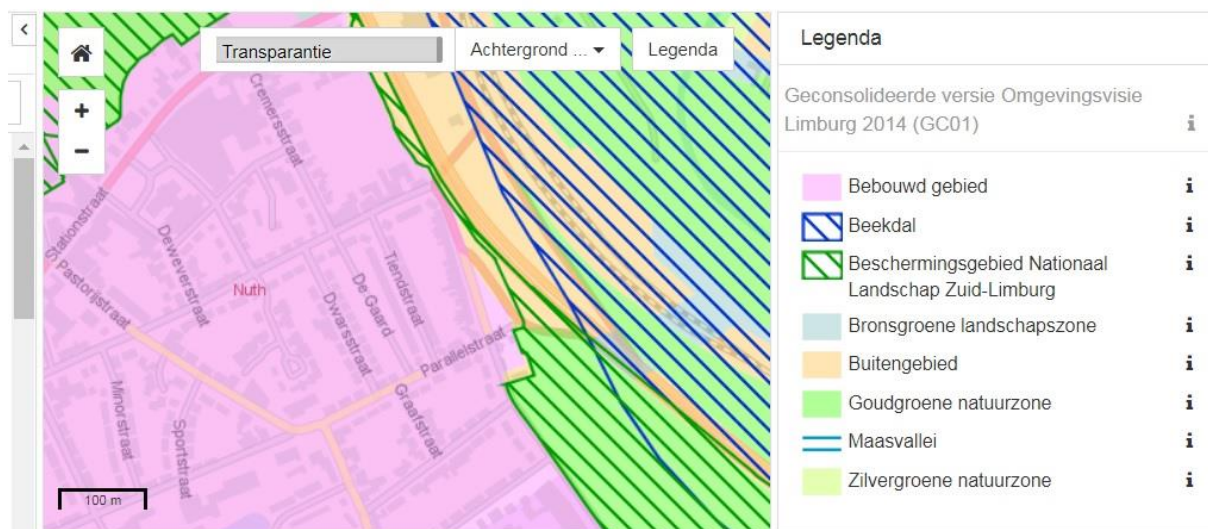
Kaartbeeld Omgevingsvisie Limburg 2014:

Geconsolideerde versie Omgevingsvisie Limburg 2014 (GC01)

Beleidsperspectief Omgevingsvisie Limburg 2014:	Overig bebouwd gebied
Betrokken provinciale ruimtelijke belangen:	n.v.t.

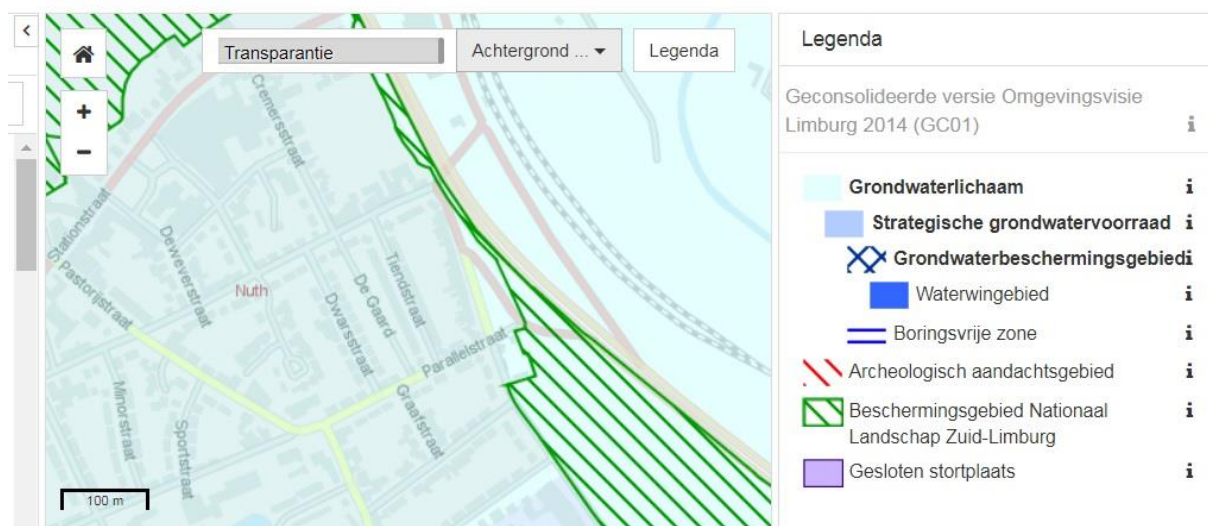
Geconsolideerde versie Omgevingsvisie Limburg 2014 (GC01)

Provinciaal archeologisch aandachtsgebied: **nee**

Kaartbeeld prov. archeol. aandachtsgebieden:

Geconsolideerde versie Omgevingsvisie Limburg 2014 (GC01)

Overige archeologische waarden:

Onbekend

Gemeentelijk

Binnen bebouwde kom: **ja**

Beschermde stads- of dorpsgezicht: **nee**

Beschermde historische buitenplaats: **nee**

Bijlage 1:

Advisering bij monumentenvergunningen per 1 januari 2009

A. Gemeentelijke commissie cf. wettelijk voorschrift art. 15 Mw 1988 (blijft in stand in kader van overgangsrecht Erfgoedwet, tot aan het moment van inwerkingtreding Omgevingswet)

B. Verplicht advies van de RCE / Minister o.g.v. art. 6.4 Bor

1. het afbreken van een beschermd monument of een deel daarvan voor zover van ingrijpende aard;
2. het ingrijpend wijzigen van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan, voor zover de gevolgen voor de waarde van het beschermde monument vergelijkbaar zijn met de gevolgen van het geval, bedoeld in onderdeel a.;
3. het reconstrueren van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan, waarbij de staat van het monument wordt teruggebracht naar een eerdere staat of een veronderstelde eerdere staat van dat monumenten, en
4. het geven van een nieuwe bestemming aan een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan.

C. Algemeen adviesrecht van GS sedert 1 januari 2012 buiten de bebouwde kom overeenkomstig adviesplicht Minister in art. 6.4 Bor

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Contactpersoon
drs. W.M.M. van Bers
T 033 421 74 25
F 033 421 77 99
m.van.bers
@cultureelerfgoed.nl

Datum
[dd-mm-jjjj]
Onze referentie
[cik jjjj 000]
CC

Bijlage

Toelichting op de ministeriële toets op de omgang met de cultuurhistorische waarden van rijksmonumenten

Een advies van de Minister in verband met een aanvraag Omgevingsvergunning is een toets op een zorgvuldige omgang met de cultuurhistorische waarden.

Deze toets richt zich op het beoordelen van werkzaamheden die van invloed zijn op deze waarde. De werkzaamheden zijn onder te verdelen in vier categorieën namelijk:

De (cultuur)historische waarde van het te verwijderen (tastbare) materiaal
Als gevolg van een opgave gaat (historisch) materiaal definitief verloren. Dit materiaal kan waardevolle informatie bevatten over de geschiedenis van het rijksmonument. Om te voorkomen dat waardevolle informatie verloren gaat adviseert de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed het advies de bouwgeschiedenis en de (cultuur)historische waarde van deze onderdelen van het rijksmonument te benoemen en zeldzame waardevolle onderdelen in stand te houden.

De herkenbaarheid van de (cultuur)waarde van het resterende (tastbare) materiaal
Als gevolg van een opgave resteert minder historisch materiaal van het rijksmonument. Dit materiaal is nu de (tastbare) bron die verwijst naar het verleden. Nieuwe toevoegingen dragen eveneens bij aan een ander beeld en beleving van het rijksmonument. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed adviseert de (cultuur)historische waarde van het ontwerp en het gebruik van het rijksmonument herkenbaar en afleesbaar te houden.

De kwaliteit van (ver)nieuwe onderdelen
Als gevolg van een opgave worden naast wijzigingen ook nieuwe onderdelen toegevoegd. Deze nieuwe toevoegingen leiden samen met de bestaande massa tot een nieuw beeld. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed adviseert nieuwe toevoegingen een vergelijkbare of meer kwaliteit mee te geven als het rijksmonument en deze in te passen in de historische karakteristiek. Een goede inpassing vraagt om kennis van de bouwgeschiedenis en de waarde, het programma van eisen van de opgave en om creativiteit. Een goede inpassing is maatwerk en wordt mede bepaald door de keuze van de plek, de vorm, het materiaal, de constructie, de kleur en de detaillering.

De restauratiekwaliteit van te herstellen onderdelen

Herstel van historisch waardevol materiaal draagt bij aan het in stand houden van de (cultuur)historische waarde van het rijksmonument. De waarde is het beste geborgd bij voldoende restauratiekwaliteit. Restauratiekwaliteit beoogt de authenticiteit en patina zo veel mogelijk in stand te houden. Het authentieke materiaal zorgt voor een authentieke beleving van het verleden en is tevens onze bron van informatie over het verleden voor toekomstig onderzoek. Dit willen we bereiken door terughoudend te restaureren en slechts op basis van een technische urgentie te besluiten tot het vervangen van onderdelen. Bij de wijze van vervangen is het van belang uit te gaan van de materialen, detaillering en constructie die overeenkomt met de historische situatie. Meer informatie over restauratiekwaliteit is te vinden op www.stichtingERM.nl en www.monumentaalschilderwerk.nl.

Onze referentie
SAM juni 2015

De cultuurhistorische waarde

De cultuurhistorische waarde kan benoemd worden met behulp van (cultuur)historisch onderzoek. Een onderzoek bestaat uit zowel het inventariseren van beschikbare kennis en informatie als het interpreteren van deze gegevens tot een waardenstelling. Het advies is een dergelijk onderzoek uit te (laten) voeren door een deskundig onderzoeker met de juiste expertise en gebruik te maken van de algemeen aanvaarde methodiek en de richtlijnen zoals gehanteerd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Zie voor meer informatie www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/, *een toekomst voor, richtlijnen bouwhistorisch onderzoek, richtlijnen tuinhistorisch onderzoek, eenheid en verscheidenheid, de museale weegschaal*.

Indieningsvereisten

Voor het toetsen van een aanvraag Omgevingsvergunning, is het advies de (cultuur)historische waarde van de te verwijderen onderdelen, de herkenbaarheid van de resterende onderdelen, de kwaliteit van nieuwe toevoegingen en de restauratiekwaliteit (de technische staat, de mate waarin historisch materiaal vervangen wordt, de wijze waarop historisch materiaal hersteld wordt) van te herstellen onderdelen expliciet te maken.

Bijvoorbeeld met behulp van:

- programma van eisen voor de nieuwe opgave;
- foto's van de te verwijderen onderdelen;
- (cultuur)historisch onderzoek;
- slooptekening;
- gebrekentekening waaruit blijkt de mate van vervanging van historisch materiaal;
- (detail)tekeningen bestaande en nieuwe toestand van de wijzigingen en nieuwe toevoegingen;
- toepassing van materialen en kleurstelling van de nieuwe toevoegingen;
- een inspectierapport van de technische staat;
- een werkschrijving waaruit blijkt de wijze van herstel.

Bijlage 2:

Overleg met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed is steeds noodzakelijk inzake de voorbereiding van bestemmingsplannen en projectbesluiten waarin nationale (cultuurhistorische) belangen aan de orde zijn.

Artikel 3.1.6 lid 5 onder a Bro bepaalt:

- **Artikel 3.1.6**
 - 1. Een bestemmingsplan alsmede een ontwerp hiervoor gaan vergezeld van een toelichting, waarin zijn neergelegd:
 - 5. Voor zover bij de voorbereiding van het bestemmingsplan geen milieueffectrapport als bedoeld in [hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer](#) wordt opgesteld, waarin de hierna volgende onderdelen zijn beschreven, worden in de toelichting ten minste neergelegd:
 - a. een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden.

In juni 2011 is de Visie Erfgoed en Ruimte getiteld 'Kiezen voor Karakter' verschenen. De rijksoverheid kiest hierin voor vijf prioriteiten in het nationale gebiedsgerichte erfgoedbeleid, te weten:

1. Werelderfgoed: samenhang borgen, uitstraling vergroten;
2. Eigenheid en veiligheid: zee, kust en rivieren;
3. Herbestemming als (stedelijke) gebiedsopgave: focus op groei en krimp;
4. Levend landschap: synergie tussen erfgoed, economie en ecologie;
5. Wederopbouw: tonen van een tijdperk. In Limburg gaat het met name om de wijken Vrieheide (Heerlen) en Pottenberg (Maastricht).

Deze nieuwe prioriteitenkeuze / herdefinitie van de nationale erfgoedbelangen is, na vaststelling er van, voor de rijksoverheid uitgangspunt bij de bespreking van, advisering over en beoordeling van bestemmingsplannen en projectbesluiten waarin nationale cultuurhistorische belangen aan de orde zijn.

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) uit maart 2012 bevat 13 nationale ruimtelijke belangen (zie: <http://www.handreikingerfgoedenruimte.nl/handreikingerfgoedenruimte/wettelijk-en-bestuurlijk-kader/rijk-ruimte/nota-ruimte>). In dit verband is met name nationaal belang 10 aan de orde, waarvan de uitwerking een zaak van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is (zie hierna). Deze belangen worden juridisch verankerd via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Deze rijksregels gelden voor alle ruimtelijke plannen en moeten (ten dele) door de provinciale via de provinciale verordening ruimte een doorvertaling krijgen. **Op het terrein van cultureel erfgoed is zijn hier met name de werelderfgoederen aan de orde, hetgeen op de provincie Limburg niet van toepassing is.**

Nationaal belang 10 Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten

Instrument	Uitwerking
Kaders	• AMvB Ruimte: - Borgen ruimtelijk regime voor in stand houden en versterken van kernkwaliteiten van de (aangewezen en voorgedragen) werelderfgoed-gebieden de Beemster, de Stelling van Amsterdam, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en het Nederlandse deel van de Limes; - Borging vrij uitzicht vanaf de Noordzeekust tot 12 zeemijl uit de kust; - Continuering ruimtelijke doorwerking Derde Nota Waddenzee; • Monumentenwet: bescherming rijksmonumenten en stads- en dorps-gezichten, bescherming archeologische waarden • PKB 3de Nota Waddenzee: borging natuurwaarden.
Bestuurlijke afspraken	• Met decentrale overheden: ruimtelijke bescherming en ontwikkeling wederopbouwgebieden op basis van in Visie Erfgoed en Ruimte beschreven kernkwaliteiten; • Met gemeenten: afspraken over een ontwikkelingsgerichte bescherming in bestemmingsplannen van deze wederopbouwgebieden; • Doorzetten vereenvoudiging bestuurlijke organisatie Waddenzee; • Houden trilateraal overleg internationale Waddenzee; • Decentralisatie van het Waddenfonds; • Overdracht van de taak landschap aan provincies.
Instrument	Uitwerking
Financieel	• Inzetten op verduurzaming van het Europese Landbouwbeleid (GLB), waaronder beloning van (bovenwettelijke) maatschappelijke prestaties op het terrein van bijvoorbeeld natuur, milieu, waterbeheer en landschap.
Kennis	• Verkenning van mogelijkheden voor inzet van particulier beheer en financiering vanuit de markt; • Monitoring feitelijke kwaliteitsontwikkeling cultuurhistorische waarden als onderdeel van de monitoring van ontwikkelingen (PBL); • Kennis- en methodeontwikkeling voor standaardisatie van de inbreng van natuur, landschap en cultuurhistorie in MKBA; • Kennisontwikkeling en -deling samen met Belvédère leerstoelen; Uitvoeren Kennisprogramma's RCE (o.a. KICH); Opstellen handreiking ruimtelijke kwaliteit, ondersteunen kwaliteitsteam IJsselmeer, Waddenacademie.

Bijlage 3:

POL 2014: Erfgoed in de Omgevingsvisie Limburg

POL, incl. Omgevingsverordening is vastgesteld op 12 december 2014, aangepast op 5 januari 2018
Extract door Bart Moonen, oktober 2015. Aanvulling Theo Oberndorff, februari 2018.

Dit is geen officieel document maar een ambtelijke extractie van de erfgoed bepalingen in het POL.

Zie:

<https://www.limburg.nl/onderwerpen/omgeving/omgevingsverordening/omgevingsverordening-0/>

Inhoud:

1. Cultuurhistorie en Landschap
2. Cultuurhistorie en natuur
3. Cultuurhistorie en Nationaal Landschap Zuid Limburg
4. Archeologie
5. Erfgoed in de omgevingsverordening

1. Cultuurhistorie en landschap (hoofdstuk 7.5 POL)

De Limburgse ambitie

Wij willen de geschiedenis van Limburg samenhangend in de ruimte zichtbaar houden en daarmee een aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat bieden. Daarom streven wij naar duurzaam gebruik van erfgoed in onderlinge samenhang met de ruimte.

De opgave

Behoud, beheer, ontwikkeling en beleving van de (landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke en waterhuishoudkundige) kernkwaliteiten van Limburgs meeste bijzondere landschappen.

Een generieke opgave voor heel Limburg is het behoud, beheer en beleving van de hoofdlijnen van de historische gelaagdheid van het landschap. Van belang is dat ons monumentaal erfgoed zoveel mogelijk (her-)gebruikt wordt, met aandacht voor landschappelijke inbedding.

Generieke aanpak

Focus Provincie op de meest bijzondere landschappen

De Provincie legt in haar landschapsaanpak de focus op de landschappelijke kwaliteit van:

- de goudgroene en zilvergroene natuurzones
- de bronsgroene landschapszone
- het Maasdal
- het Nationaal Landschap Zuid-Limburg

Dit zijn de landschappen van provinciaal belang. In deze gebieden is sprake van een gezamenlijke regie van Provincie en gemeenten. In het buitengebied van Noord- en Midden-Limburg ligt vooral een verantwoordelijkheid voor de gemeenten. Buiten een aantal specifiek te benoemen thema's van provinciaal belang zoals de doorontwikkeling van de land- en tuinbouw, windenergie en monumentaal erfgoed is de rol van de Provincie hier beperkter.

Aandacht voor de historische gelaagdheid van het landschap

We vinden het belangrijk dat voor heel Limburg gewerkt wordt aan behoud, herstel en beheer van de cultuurhistorische en aardkundige waarden en het vergroten van de beleving en toegankelijkheid

daarvan. Daartoe stelt de Provincie kennis en gebiedsanalyses beschikbaar, zoals de eerder opgestelde Cultuurhistorische waardenkaart Limburg, het landschapskader Noord- en Midden-Limburg en de Landschapsvisie Zuid-Limburg. Wij willen gemeenten ook ondersteunen met kennis over landschap en cultuurhistorie ten behoeve van het opstellen van gemeentelijke of regionale kwaliteitskaders en structuurvisies (als uitwerking van de globaler beschreven provinciale kwaliteitskaders zoals de landschappelijke kernkwaliteiten en cultuurhistorische waarden).

Functioneel gebruik van het monumentaal erfgoed met aandacht voor landschappelijke inbedding

De programma's vanuit de Provincie richten zich op de grotere Rijksmonumenten (en incidenteel gemeentelijke monumenten): boerderijen, kloosters, kerken, molens, kastelen en industrieel erfgoed. Niet alleen het monument zelf maar ook de directe omgeving ervan zijn van invloed op de landschappelijke kwaliteit. Bij nieuwe ontwikkelingen moeten deze beide elementen op elkaar worden afgestemd.

Zorgvuldige omgang met monumenten

We vinden het belangrijk dat met alle Limburgse Rijksmonumenten zorgvuldig wordt omgegaan. Wij hebben daarvoor de monumentenwacht Limburg opgericht om monumenteigenaren te ondersteunen met kennis en kunde. Bij restauratie en verbouwing is er daarnaast de mogelijkheid om het initiatief voor te leggen bij het Steunpunt Archeologie en Monumenten in Roermond. Wij zullen erop toezien dat monumentale gebouwen en hun omgeving volwaardig en als zodanig worden geborgd in bestemmingsplannen. Daarnaast zullen wij bij verbouwing aan, en restauratie van, monumenten gelegen in het buitengebied de initiatieven beoordelen en voorzien van een advies.

Aanpak bronsgroene landschapszone

Ruimte voor ontwikkelingen met respect voor de kernkwaliteiten

Ons beleid is erop gericht om de (huidige) landschappelijke kernkwaliteiten (waaronder cultuurhistorie) van de bronsgroene landschapszone te behouden, te beheren, te ontwikkelen en te beleven. Ontwikkelingen binnen de ruimte die het beleid voor de verschillende thema's biedt zijn mogelijk mits de kernkwaliteiten behouden blijven of versterkt worden ('ja-mits').

Dat begint met goede afspraken over wonen, detailhandel, bedrijventerreinen e.d. in het kader van de regionale visies (dynamisch voorraadbeheer). Daarbij worden algemene kwaliteitsprincipes zoals de Ladder van duurzame verstedelijking en hergebruik van leegstaande (cultuurhistorische) gebouwen toegepast (zie ook 3.1.5).

We zullen in de Omgevingsverordening een motiveringsplicht opnemen die gemeenten vraagt om in de toelichting op nieuwe bestemmingsplannen (voor onderdelen van de bronsgroene landschapszone) aan te geven hoe met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten in het betreffende gebied wordt omgegaan. Voor een beschrijving van de kernkwaliteiten in de bronsgroene landschapszone en een globale ruimtelijke duiding wordt verwezen naar de Omgevingsverordening. Bij verlies van natuurwaarden in de bronsgroene landschapszone is compensatie aan de orde, verder uit te werken in de Beleidsregel Natuurcompensatie. We zullen met gemeenten en overige partners procesafspraken maken over een gezamenlijke aanpak die kwaliteit van afwegingsprocessen versterkt (zie 3.2.5).

2. Cultuurhistorie en natuur (hoofdstuk 7.2 POL)

De opgave

Vitale natuur ten behoeve van behoud en herstel van de biodiversiteit in Limburg

De opgave is het realiseren van een robuust en duurzaam in stand te houden netwerk van natuurgebieden als basis voor behoud en herstel van de voor Limburg kenmerkende flora, fauna en

habitats, met name in de goudgroene en zilvergroeene natuurzone. Daartoe moeten ook randvoorwaarden op het gebied van milieu en water worden gerealiseerd en worden cultuurhistorische waarden volwaardig meegewogen, beschermd en waar mogelijk versterkt. Tevens wordt toegewerkt naar een evenwichtige balans tussen instandhouding van natuur en het op een duurzame wijze benutten van natuur en de functies die natuur vervult voor de mens.

In goudgroene natuurzones die deel uitmaken van Natura2000 vragen de bijzondere instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden om inzet van extra instrumenten. Centraal staat de uitvoering van de beheerplannen voor de Natura2000-gebieden en daarmee samenhangende programmatische aanpakken zoals voor stikstof (PAS). In de beheerplannen zullen wij, waar mogelijk in het licht van de Natura2000-doelen, rekening houden met specifieke cultuurhistorische belangen zoals rond watermolenlandschappen langs beken. Daarnaast zal er - gerichter dan voorheen – op gestuurd worden dat het agrarisch natuurbeheer door de collectieven in en rondom de Natura2000-gebieden een stevige bijdrage levert aan het verbeteren van de waterkwaliteit en -kwantiteit in de aangrenzende natuurgebieden.

In de zilvergroeene natuurzone staat het benutten van kansen voor natuur centraal. Dit wordt enerzijds bevorderd via subsidies voor agrarisch natuurbeheer – waarbij in 2016 overgegaan wordt naar prestatieafspraken met collectieven – en anderzijds via het plaatselijk voor maximaal 50% cofinanciering van natuurprojecten, die een bijdrage leveren aan een robuust natuurnetwerk en aan instandhouding van prioritaire bedreigde soorten. Bij het toekennen hiervan is een voorwaarde dat er in deze gebieden geen onomkeerbare ontwikkelingen met een stedelijk karakter plaatsvinden. Het ontwikkelen van projecten zal gestimuleerd en ondersteund worden via gebiedsontwikkelingen en uitnodigingsplanologie. De verbetering van de ecologische waarde van natuurbeken gebeurt in beekherstelprojecten, aanpak van verdroging in de buurt van natte natuurplekjes gebeurt via GGOR-maatregelen. Binnen de zilvergroeene natuurzone wordt tevens ingezet op behoud en ontwikkeling van cultuurhistorische waarden als onderdeel van de landschappelijke waarden (zie ook 7.4).

N.B. Met de aanpassing van de provinciale omgevingsverordening in januari 2018 zijn de erfgoedwaarden toegevoegd aan de kernkwaliteiten van de zilvergroeene zone en gelijkgesteld met: het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter en het reliëf.

Provinciale omgevingsverordening januari 2018, Artikel 2.13 lid 2

De toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Zilvergroeene natuurzone, bevat een beschrijving van:

- *de waarde van het plangebied als ecologische verbinding tussen gebieden gelegen binnen de Goudgroene natuurzone met het oog op de impact voor de habitattypen in de Natura2000-gebieden;*
- *de waarde van het plangebied met het oog op de instandhouding van de natuurdoeltypen in de aangrenzende gebieden van de Goudgroene natuurzone;*
- *de wijze waarop rekening is gehouden met de waarden onder 1a en 1b en op gebiedsniveau per saldo geen kwaliteitsverlies plaatsvindt van bedoelde waarden;*

De toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Zilvergroeene natuurzone, bevat tevens een beschrijving van:

- *de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten;*
- *de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan; en*
- *hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd.*

Bij de compensatie van de negatieve effecten op natuurwaarden (kernkwaliteit “Groene karakter”) wordt de beleidsregel als bedoeld in artikel 2.6.7, tweede lid, gevolgd.

3.

De kernkwaliteiten in de Zilvergroene natuurzone zijn: het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf.

4.

De kernkwaliteiten in de Zilvergroene natuurzone zijn nader uitgewerkt in de bijlage bij dit artikel.

Paragraaf 2.13 Zilvergroene natuurzone

Algemeen

Bedoeling van deze paragraaf is, dat in de toelichting bij een ruimtelijk plan, bijvoorbeeld een bestemmingsplan, wordt aangegeven welke kernkwaliteiten in het plangebied gelegen in de Zilvergroene natuurzone aan de orde zijn, aan de hand van een toelichtende kaart en een korte omschrijving van de na te streven (beeld)kwaliteit. Ook, dat wordt aangegeven wat de betekenis is van het plangebied in de Zilvergroene natuurzone als ecologische verbinding tussen de gebieden gelegen binnen de Goudgroene natuurzone met het oog op de impact voor de habitattypen in de Natura 2000-gebieden alsmede de waarde van het plangebied binnen de Zilvergroene natuurzone voor de instandhouding van de natuuroeltypen in de aangrenzende gebieden van de Goudgroene natuurzone en daarmee voor de robuustheid van het netwerk van Goudgroene natuurzone. Voorts, dat duidelijk wordt gemaakt hoe én de betekenis en waarde voor de Goudgroene natuurzone(s) én het belang van de kernkwaliteiten in de afweging zijn betrokken en op welke wijze (in de planregels/voorschriften) is voorzien in behoud en zo mogelijk versterking van die betekenis, waarde en kernkwaliteiten. De Zilvergroene natuurzone is kansrijk voor de ontwikkeling van natuur:

3. Cultuurhistorie en Nationaal Landschap Zuid Limburg (hoofdstuk 4.3.3.4 POL)

Nationaal Landschap Zuid-Limburg

Behoud door ontwikkeling; tien kernwaarden als basis

Het unieke karakter van het Nationaal Landschap dient hersteld, onderhouden en doorontwikkeld te worden. Daarbij ligt de focus op tien kernwaarden in het centrale deel van het gebied, het beschermingsgebied Nationaal Landschap (groene arcering in de kaart).

Het omgevingsbeleid is er op gericht om de (huidige) landschappelijke kernkwaliteiten als onderdeel van de kernwaarden van het Nationaal Landschap te behouden, te beheren, te ontwikkelen en te beleven. Ontwikkelingen binnen de ruimte die het beleid voor de verschillende thema's biedt zijn mogelijk mits de kernkwaliteiten behouden blijven of versterkt worden ('ja-mits').

We werken vanuit algemene kwaliteitsprincipes zoals dynamisch voorraadbeheer, de Ladder van duurzame verstedelijking en hergebruik van monumentaal erfgoed.

We zullen in de Omgevingsverordening een motiveringsplicht opnemen die gemeenten vraagt om in de toelichting op nieuwe bestemmingsplannen (voor onderdelen van het beschermingsgebied) aan te geven hoe met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten in het betreffende gebied is omgegaan. Voor de globale ruimtelijke duiding van de kernkwaliteiten kan een koppeling gelegd worden met de analyses uit de Landschapsvisie Zuid-Limburg als inspiratiebron. Bij verlies van natuurwaarden in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg is compensatie aan de orde, verder uit te werken in de Beleidsregel Natuurcompensatie.

De Omgevingsverordening verbiedt de oprichting van windturbines in het beschermingsgebied Nationaal Landschap.

We zullen met gemeenten en overige partners procesafspraken maken over een gezamenlijke aanpak die kwaliteit van afwegingsprocessen versterkt (zie ook 3.2.5).

Om een goede toepassing te geven aan het ja, mits beleid willen wij de kennis en deskundigheid over natuur en landschap verbreden over alle partijen.

4. Archeologie (hoofdstuk 8.5 POL)

De Limburgse ambitie

De archeologische waarden in de Limburgse ondergrond blijven behouden, waar mogelijk onverstoord op de vindplek zelf (in situ). De Limburgers zijn zich bewust van deze waarden en de betekenis ervan.

De opgave

Archeologische waarden vormen bij ruimtelijke ontwikkelingen onderdeel van een integrale belangenafweging en worden zo in relatie gebracht met de bovengrondse inrichting. Bij ingrepen in de bodem vindt op een zorgvuldige en kosteneffectieve manier onderzoek plaats naar het vóórkomen van archeologische waarden. Behoudenswaardige archeologische waarden worden zo veel mogelijk in situ behouden, in de juiste context. Als behoud in situ niet mogelijk is worden de resten in depot opgeslagen. Burgers en betrokkenen bewust(er) maken van archeologie als één van de bouwstenen die bijdraagt aan het Verhaal van Limburg op een bepaalde plek.

Aanpak

Zorgvuldig omgaan met archeologische waarden

De verantwoordelijkheid voor een groot deel van het archeologisch erfgoed ligt bij de gemeenten. De Provincie beperkt haar betrokkenheid tot archeologische waarden die van provinciaal belang worden geacht. Daartoe zijn een aantal archeologische aandachtsgebieden aangewezen, representatieve en relatief gave delen van de verschillende Limburgse cultuurlandschappen met een groot potentieel aan archeologische waarden. De Provincie zet zich in voor onderzoek naar en behoud van de archeologische waarden in deze aandachtsgebieden. Dit gebeurt door toe te zien dat de aandachtsgebieden geborgd worden bij ruimtelijke ontwikkelingen, in gemeentelijke bestemmingsplannen. Via het Platform Archeologie wordt gewerkt aan een goede inbedding op gemeentelijk niveau. Bij ontgroningen en inpassingsplannen binnen de aandachtsgebieden archeologie neemt de Provincie haar aandachtsgebiedenbeleid als uitgangspunt, bij ontgroningen en inpassingsplannen daarbuiten vormt het gemeentelijk beleid het uitgangspunt. Er zal in alle gevallen afstemming met de gemeente plaatsvinden. Bij ontwikkelingen in de Maasvallei zullen wij daarnaast de resultaten van het beleidsprogramma archeologie Maasvallei meenemen.

Bij gebiedsontwikkelingsprojecten is vaak sprake van een groot maatschappelijk belang en een groot ruimtebeslag. Archeologisch onderzoek bij gebiedsontwikkelingsprojecten moet daarom niet alleen efficiënt en van goede kwaliteit zijn. De Provincie vindt het belangrijk dat dit onderzoek proportioneel is, d.w.z. met een goede balans tussen kosten onderzoek en kosten project (én tussen kennis en kosten). Bij gebiedsontwikkelingsprojecten zetten we in op maximaal benutten van mogelijkheden tot archeologiesparend ontwikkelen door middel van inpassing, aanpassing of actieve benutting. Onze inzet op hergebruik van leegstaand vastgoed in bestaand bebouwd gebied draagt er overigens aan bij dat er minder vergraven hoeft te worden voor ontwikkeling van nieuwe 'rode' functies.

Wanneer behoud in de ondergrond niet mogelijk is, compenseren we dit verlies door archeologisch onderzoek en een brede ontsluiting van de opgedane kennis.

Gezamenlijke kennisontwikkeling

Beheer van vondsten en documentatie van archeologisch onderzoek in het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten draagt bij aan kennisbehoud en biedt mogelijkheden tot kennisontwikkeling. Dat geldt ook voor het ontsluiten van de archeologische onderzoeken die uitgevoerd worden in het kader van planvorming en -ontwikkeling.

Vergroting van kennis en bewustwording moet er toe leiden dat cultuurhistorie / archeologie goed en vroegtijdig in integrale belangenafweging worden meegenomen. En zo sturing en vorm te geven aan ruimtelijke (boven- en ondergrondse) initiatieven (zie ook 3.1.5 en 8.1).

5. POL 2014: Erfgoed in de Omgevingsverordening

Paragraaf 2.2 Duurzame verstedelijking

Artikel 2.2.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

1. Een ruimtelijk plan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, houdt rekening met het bepaalde in artikel 3.1.6, tweede lid, van het Besluit ruimtelijke ordening.
2. Bij een ruimtelijk plan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, worden tevens de mogelijkheden van herbenutting van leegstaande monumentale en beeldbepalende gebouwen, zoals bedoeld in artikel 2.2.3, onderzocht.
3. De toelichting bij het ruimtelijk plan bevat een verantwoording over de wijze waarop invulling is gegeven aan het bepaalde in het eerste en tweede lid.

Artikel 2.2.3 Herbenutting leegstaande monumentale en beeldbepalende gebouwen

1. Een ruimtelijk plan dat voorziet in het toestaan van nieuwe functies(s) betreft daarbij tevens de mogelijkheid om deze functies(s) in leegstaande monumentale gebouwen onder te brengen.
2. Wanneer herbenutting van leegstaande monumentale gebouwen zoals bedoeld in het eerste lid niet mogelijk blijkt, wordt bij de beoordeling van het toestaan van nieuwe functie(s) ook de mogelijkheid van herbenutting van leegstaande beeldbepalende gebouwen betrokken.
3. De toelichting bij het ruimtelijk plan bevat een verantwoording over de wijze waarop invulling is gegeven aan het bepaalde in het eerste en tweede lid.

Paragraaf 2.7 Bronsgroene landschapszone

Artikel 2.7.2. Bronsgroene landschapszone

1. De toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Bronsgroene landschapszone, bevat een beschrijving van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd. Bij de compensatie van de negatieve effecten op natuurwaarden (kernkwaliteit "Groene karakter") wordt de beleidsregel als bedoeld in artikel 2.6.7, tweede lid, gevolgd.
2. De kernkwaliteiten in de Bronsgroene landschapszone zijn het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf.
3. De kernkwaliteiten in de Bronsgroene landschapszone zijn nader uitgewerkt in de bijlage bij dit artikel.

Bijlage bij artikel 2.7.2, derde lid, en artikel 2.13.2, vierde lid, van de Omgevingsverordening Limburg 2014:

Kernkwaliteiten Bronsgroene landschapszone en Zilvergroene natuurzone

Kernkwaliteit	Wat (de belangrijkste aspecten)	Nadere ruimtelijke duiding
Groene karakter	<u>Noord- en Midden-Limburg:</u> zie Landschapskader Noord- en Midden-Limburg, deel A, hoofdstuk 4 onder 'Landschapsecologie' <u>Zuid-Limburg:</u> Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg	Specifiek per landschapstype in Landschapskader Noord en Midden Limburg Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg
Visueel-ruimtelijk karakter	<u>Noord- en Midden-Limburg:</u> zie Landschapskader Noord- en Midden-Limburg, deel A, hoofdstuk 4 onder 'Visueel-ruimtelijk' <u>Zuid-Limburg:</u> Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg	Specifiek per landschapstype in Landschapskader Noord en Midden Limburg Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg
Cultuurhistorisch erfgoed	<u>Noord- en Midden-Limburg:</u> Verwachte en reeds bekende archeologische waarden, mottes, kastelen, historische bouwkunst, historisch geo-	Vooraf punt, lijnlocaties en ensembles Specifiek per landschapstype in Landschapskader

	grafische elementen en patronen, zoals wegen- en kavelpatronen, verdedigingswerken, ondergrondse kalksteengroeven, heggen. Zie Landschapskader Noord- en Midden-Limburg, deel A, hoofdstuk 4 onder 'cultuurhistorie' <u>Zuid-Limburg:</u> Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg	Noord en Midden Limburg Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg
Reliëf	<u>Noord- en Midden-Limburg:</u> Steilere hellingen, steilranden, holle wegen, droogdalen, grubben, beekdalen, bron- en kwelzones, vochtige laagten, breuktrekken, overgangen Maasterrassen, geologische ontsluitingen Zie Landschapskader Noord- en Midden-Limburg, deel A, hoofdstuk 4 onder 'landschapkenmerken' en 'Landschapsecologie' en deel b kaart 4 onder landschapselementen. <u>Zuid-Limburg:</u> Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg	Specifiek per landschapstype in Landschapskader Noord en Midden Limburg Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg

Paragraaf 2.8 Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg

Artikel 2.8.2 Beschermingsgebied Nationaal landschap Zuid-Limburg

1. De toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, bevat een beschrijving van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd. Bij de compensatie van de negatieve effecten op natuurwaarden (kernkwaliteit "Groene karakter") wordt de beleidsregel als bedoeld in artikel 2.6.7, tweede lid, gevolgd.
2. De kernkwaliteiten in het Beschermingsgebied Nationaal landschap Zuid-Limburg zijn: het reliëf, het open-besloten karakter, het groene karakter en het cultuurhistorisch erfgoed.
3. De kernkwaliteiten in het Beschermingsgebied Nationaal landschap Zuid-Limburg zijn nader uitgewerkt in de bijlage bij dit artikel.

Bijlage bij artikel 2.8.2, derde lid, van de Omgevingsverordening Limburg 2014: Kernkwaliteiten Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg

Kernkwaliteit	Wat (de belangrijkste aspecten)	Nadere ruimtelijke duiding
Reliëf	Steilere hellingen, steilranden, graften, holle wegen, droogdalen, grubben, beekdalen, bron- en kwelzones, vochtige laagten, breuktrekken, overgangen Maasterrassen, geologische ontsluitingen	Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg
Open-Besloten	Openheid op plateaus, kleinschaligheid rondom dorpen, op hellingen en in (droog)dalen.	Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg
Groene karakter	Bronbossen, beken, hellingbossen, kalkgraslanden, heischrale graslanden, moerassen, bronnen, zinkflora, mantelen zoomvegetaties, hellingen met veel graften, grubben en holle wegen	Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg
Cultuurhistorisch erfgoed	Verwachte en reeds bekende archeologische waarden, mottes, kastelen, historische bouwkunst, historisch geografische elementen en patronen, zoals wegen- en kavelpatronen, verdedigingswerken, ondergrondse kalksteengroeven, heggen.	Zie: Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg